

Motion till riksdagen 2024/25:3223

av **Alireza Akhondi m.fl. (C)**

med anledning av prop. 2024/25:17 Ett förstärkt konsumentskydd mot riskfylld kreditgivning och överskuldsättning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en kontrollstation och utvärdering av det nya taket för kreditränta och dröjsmålsränta och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ny huvudregel för avräkningsordningen vid utmätning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett system för register över skuld- och kreditinformation och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringens proposition Ett förstärkt konsumentskydd mot riskfylld kreditgivning och överskuldsättning är i huvudsak välkommen och kan väntas medföra en rad förbättringar av förhållandena på kreditmarknaden. Svenska hushåll är högt belånade och problemen med överskuldsättning är alltför utbredda. Av principiella skäl är det till exempel rimligt att i samband med marknadsföring av kreditavtal tydliggöra att kredit medför kostnader för konsumenten.

Lagförslagen syftar också till att mer konkret minska utrymmet för oseriös kreditgivning. Det föreslås bl.a. att krediträntan eller dröjsmålsräntan per år inte får överstiga referensräntan med ett tillägg av mer än 20 procentenheter. Ett tak som i dagsläget är satt till 40 procent. En sänkning likt den föreslagna är också något som Centerpartiet efterfrågat. Sägans kan att ett tillägg på 20 procentenheter även det är högt och därför bör också reformen tillfogas en kontrollstation som efter rimlig tid utvärderar effekterna på kreditmarknaden. Vid detta tillfälle bör man också dra slutsatser om huruvida ett 20-

procentigt tillägg är ändamålsenligt eller om ytterligare sänkningar av räntetaket kan behövas.

Vad som är mer beklagligt är att regeringen inte väljer att gå vidare med utredningens förslag om en ny huvudregel för avräkningsordningen vid utmätning. Vi delar utredningens (SOU 2023:38) bedömning att en sådan ändring skulle innebära ett starkt signalvärde, och även ha en normerande effekt. Regeringens bedömning, att den faktiska effekten kan bli begränsad då den nya huvudregeln inte skulle bli obligatorisk, är enligt vårt förmenande inte argument nog för att avvisa förslaget. Snarare är det ett argument för den linje som vissa remissinstanser framfört: att den nya avräkningsordningen skulle bli just obligatorisk. Ett sådant obligatorium skulle sannolikt också i viss mån underlätta möjligheten att hålla processen snabb, enkel och billig.

Vidare väljer regeringen att avvisa utredningens förslag om ett system för register över skuld- och kreditinformation. Vi kan konstatera att en rad myndigheter och branschorganisationer ser fördelarna med en sådan ordning. Vissa av dem tillstyrker utredningens förslag, andra vill gå längre och se ett statligt register. Det hade varit önskvärt att regeringen tydligare beaktat dessa remissvar och tagit frågan vidare. Initialt hade en modell enligt vad utredningen föreslår varit väl värd att pröva. Vi noterar att regeringen hänvisar till angelägna integritetsaspekter. Frågan är dock i vilken utsträckning dagens system med kreditupplysningar verkligen erbjuder ett bättre integritetskydd än vad som här föreslagits. En tillståndspliktig verksamhet skulle trots allt innebära ökade möjligheter att utöva tillsyn. Om man i stället skulle lagstifta mot registrering av krediter i sin helhet skulle givetvis den personliga integriteten kunna hållas närmast oinskränkt, men det måste då ställas mot de effekter som riskfylld kreditgivning och överskuldssättning innebär. Därmed kan man dra slutsatsen att det nog vore bättre med ordning och reda än en fortsatt brist därav.

Vad som däremot är viktigt att ha i åtanke, om man avser ha ett system med ett skuld- och kreditregister, är att man vid sidan av den rapporteringsskyldighet som utredningen förespråkar, också bör säkerställa att registret används vid kreditgivning. Detta torde vara avgörande för att registret ska fylla sin funktion. Om kreditgivare helt kan bortse från ett skuld- och kreditregister ökar naturligtvis risken för att mindre nogräknade kreditgivare väljer att inte använda registret, och därmed alltjämt beviljar krediter som försätter människor i nya skuldfällor.

Alireza Akhondi (C)

Anne-Li Sjölund (C)

Martina Johansson (C)